

Statsbudsjettet 2025

Innstilling fra interessepolitisk utvalg:

Osloregionens involvering og deltakelse i statsbudsjettprosessen med utgangspunkt i prioriterte tema og aktiviteter tilsluttes.

I tillegg skal Osloregionen adressere en generell opplevelse av at kommunene er sterkt underfinansiert i forhold til sine oppgaver og ansvar, at hovedveinettet rundt og i hovedstaden er sårbar og må prioriteres, samt at vi forventer et vesentlig statlig løft som bidrag til å redde Oslofjorden.

Osloregionen skal også løfte utfordringer og muligheter knyttet til utenforskap blant arbeidsinnvandrere, med fokus på tiltak som fremmer inkludering i lokalsamfunn.

I prosessen om oppfølging av statsbudsjett skal også Kommunal- og forvaltningskomiteen vurderes.

Saksfremstilling:

1. Innledning

Den 7. oktober kl. 10:00 legger regjeringen fram statsbudsjettforslaget 2025 for Stortinget.

Med utgangspunkt i Osloregionens nye strategiske føringer 2025-2028 vil budsjettpostene i statsbudsjettet som kan knyttes til de strategiske innsatsområdene være spesielt relevante for Osloregionen. Av hensyn til kapasitet og gjennomslagskraft bør det tas utgangspunkt i langsiktige satsinger Osloregionen har innen samferdsel (NTP), konkurransekraft samt klima, miljø og natur. I tillegg fordrer det ytterligere prioritering og spissing av budskap innenfor hvert tema.

2. Nasjonal transportplan (NTP) 2025-2036

Osloregionen har prioritert arbeidet med Nasjonal Transportplan. I sak 74/22 sluttet styret seg til en overordnet strategi for Osloregionens arbeid med NTP 2025-2036. Styret har siden 2022 vært involvert i dette arbeidet og revidert aktivitetsplanen i takt med NTP-prosessen. Den siste revideringen foretok styret i sak 21/24. Det vises for øvrig til saken om evaluering og videre satsing for Osloregionens arbeid med NTP 2025-2036, styresak 51/24 og sak 24/24 i Interessepolitisk utvalg.

Sekretariatet foreslår at jernbanesatsing bør være den prioriterte saken Osloregionen jobber for i statsbudsjettet 2025:

1. Ny rikstunnel til gjennom Oslo må sikres oppstarts finansiering

Planlegging av ny rikstunnel gjennom Oslo må starte så raskt som mulig. Hovedstadsområdet er et nav i det norske jernbanenettet og spiller en sentral rolle i betjeningen av både gods- og persontrafikk.

2. Langsiktige ambisjoner om for intercity må ligge fast

InterCity-systemet må prioriteres. Det omfatter jernbanestrekningene fra Oslo mot Halden, Skien og Lillehammer, samt den planlagte Ringeriksbanen mot Hønefoss. I tillegg er det behov for dobbeltspor både på indre og ytre InterCity, inkludert Ringeriksbanen med forbindelse videre til Bergen.

3. Prioritering av grenbanene

Grenbanene i Osloregionen må prioriteres, som Gjøvikbanen, Kongsbergbanen, Kongsvingerbanen, Østfoldbanens østre linje og Hovedbanen nord (Lillestrøm-Eidsvoll).

4. Mer gods på bane

Godsoverføringsmålet fra vei til sjø og bane må opprettholdes. Det må legges frem en handlingsplan som viser hvordan målet kan realiseres. For å stimulere til økt godsoverføring til jernbane er det behov for kryssningsspor, tilsvinger og dobbeltspor på ulike strekninger i Osloregionen.

5. Grensekryssende transport

Det er behov for mer skandinavisk samarbeid i de grensekryssende korridorene Oslo-Stockholm og Oslo-Göteborg.

Osloregionen mener det bør igangsettes utredning av alternative finansieringsmodeller på norsk side av jernbanestrekningen Oslo-Stockholm.

6. Samfunnssikkerhet og beredskap

Med dagens sikkerhetssituasjon er det behov for robuste og kapasitetssterke jernbanekorridorer fra Norge mot våre nordiske naboland.

Selv om det fremkommer i media¹ at regjeringen avsetter 2,9 mrd. kroner ekstra til drift, vedlikehold og fornyelse av jernbanen vil det være viktig at nok midler sikres til en styrket jernbanesatsing i Osloregionen.

¹ [Statsbudsjettet: Regjeringen vil gi 2,9 mrd. mer til å ta vare på jernbanen – lover flere tog i rute – Stor-Oslo \(nrk.no\)](https://www.nrk.no/nyheter/1.50111111)

3. Klima, miljø og natur

Det er flere tema som er aktuelle å følge opp fra Osloregionen på klima-, miljø- og naturområdet i kommende statsbudsjett. Sekretariatet foreslår følgende prioriterte saker:

1. Videreføring av Klimasats og Natursats

Av saker som Osloregionen har fulgt opp over tid er videreføring av midler til Klimasats. I mars 2024 ble tilskuddsordningen Natursats lansert. Denne ordningen bør også videreføres.

2. Kommunale ressurser til oppfølging av nasjonale klima og naturforpliktelser

Styret i Osloregionen har i februar 2024 og juni 2024 avgitt hørings svar til henholdsvis Klimautvalgets utredning NOU 2023:25 og Naturrisikoutvalgets utredning NOU 2024:2. I begge disse hørings svarene etterlyses det mer ressurser slik at kommunene kan følge opp sitt ansvar og sitt bidrag for å støtte opp om nasjonale forpliktelser på klima- og naturområdet. Når statsbudsjettet presenteres bør Osloregionen være oppmerksom på hvordan kommunenes behov blir ivarettatt.

3. Styrking av statlig støtte til forbedring av miljøtilstanden i Oslofjorden

Miljøtilstanden i Oslofjorden har vært et tema som Osloregionen har fulgt opp siden *Helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden* ble lagt frem i mars 2021. Styret i Osloregionen har tidligere etterlyst mer statlig støtte til rensning av Oslofjorden. I 2023 ble det innført en tilskuddsordning for kommunenes planlegging av nitrogenfjerning. Denne ordningen og eventuell annen oppfølging av Oslofjord-planen er tema som bør følges opp også i forbindelse med statsbudsjett for 2025.

4. Konkurranseskraft

Den 26. april i sak 20/24 sluttet styret seg til Osloregionens interessepolitikk for internasjonal arbeidskraft (<https://www.osloregionen.no/wp-content/uploads/Osloregionens-arbeid-for-og-med-kompetansetilflyttere-26.04.2024.pdf>).

I statsbudsjettet 2025 ønsker Osloregionen å se; 1) videreføring og utvidelse av regionale velkomstilbud, 2) Midler til IN - ny satsing «Work in Norway», og 3) Styrking av norsk og samfunnsopplæring til arbeidsinnvandrere.

Sekretariatet foreslår å fremme følgende tiltak i statsbudsjettet 2025:

1. Videreføring og utvidelse av regionale velkomstilbud

I statsbudsjettet for 2024 ble det allokert midler til fylkeskommuner for etablering av regionale velkomstilbud for arbeidsinnvandrere og deres families gjennom Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi). Totalt tre fylkeskommuner fikk 1,5 millioner hver i 2024 for å etablere tilbud, hvorav Oslo og Vestfold fikk midler. Osloregionen ønsker å se en videreføring av disse midlene gjennom IMDi og forventer å se økt midler til slike velkomstilbud for å sikre videre aktivitet, og at det åpnes for at flere fylker kan få midler. Osloregionen anbefaler at alle 15 fylker får midler til gjennomføring av velkomstilbud, og potten bør økes til 22,5 millioner (1,5 mill hver).

2. Midler til IN - ny satsing «Work in Norway»

Osloregionen IPR har gjennom nettsiden www.Oslopolit.no arbeidet med stedsmarkedsføring av regionen vår og rekruttering av arbeidskraft. Dette er et viktig

initiativ, og det er på høy tid at Norge innser verdien av slik markedsføring og tilrettelegging, på linje med arbeidet som gjøres gjennom Visit Norway. Innovasjon Norge kan spille en sentral rolle i å legge til rette for en satsning som "Work in Norway", i og med at de allerede har ansvaret for Norges merkevarebygging gjennom Brand Norway. IMDi vil i sitt svar på et oppdrag om "informasjonsbehovet til utenlandske arbeidstakere" understreke at dette informasjonsbehovet i stor grad er knyttet til arbeidsgivere og næringslivet, og derfor bør ligge under Næringsdepartementets ansvarsområde.

3. Styrking av norsk og samfunnsopplæring til arbeidsinnvandrere

I NOU 2022: 18 Mellom mobilitet og migrasjon anbefales det at norskopplæringstilbudet til arbeidsinnvandrere styrkes for å sikre bedre integrering. Regjeringen meldte i statsbudsjettet for 2024 og i Integreringsmeldingen som kom våren 2024 at et tilbud skulle opprettes, og Osloregionen ønsker å se denne prioriteringen i statsbudsjettet for 2025 med finansiering til tilrettelegging for norsk og samfunnsopplæring.

5. Oppfølging

Følgende aktiviteter og involvering i statsbudsjettprosessen bør vurderes:

NTP – jernbanesatsing:

- Transport og kommunikasjonskomiteen
 - o muntlig høringsinnspill på Stortinget, 23.-24. oktober
 - o skriftlig innspill, høringsfrist ikke satt
- Stortingsbenkene
 - o Møter – ikke avklart
 - o Skriftlig innspill

Klima, miljø og natur:

- Energi- og miljøkomiteen
 - o Muntlig høringsinnspill på Stortinget, 15.-16. oktober
 - o skriftlig innspill, høringsfrist ikke satt
- Stortingsbenkene
 - o Møter – ikke avklart
 - o Skriftlig innspill

Konkurranseskraft og næringsutvikling

- Arbeids- og sosialkomiteen
 - o Muntlig høringsinnspill på Stortinget, 17. oktober
 - o skriftlig innspill, høringsfrist ikke satt
- Stortingsbenkene
 - o Møter – ikke avklart
 - o Skriftlig innspill

Avhengig av hva som blir lagt fram i statsbudsjettforslaget bør det vurderes medieutspill i form av kronikker, intervjuer mm.

6. Anbefaling og konklusjon

Siden statsbudsjettet ikke legges fram før sakspapirene sendes styret vil det være krevende for sekretariatet å legge fram konkrete forslag. Sekretariatet foreslår derfor at styret den 11. oktober vurderer omfanget til Osloregionens involvering og deltakelse i statsbudsjettprosessen med utgangspunkt i ovenstående prioriterte tema og aktiviteter.